

Вікторія Наумова,

м. Київ, Україна

АНДРАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ МЕТОДИСТІВ РАЙОННИХ (МІСЬКИХ) МЕТОДИЧНИХ КАБІНЕТІВ

Масштабні соціально-економічні зміни сьогодення актуалізують питання освіти дорослих. Освіта дорослих є особливим типом навчання, де метою виступає не тільки засвоєння системи нових знань, умінь і навичок, а й удосконалення професійних якостей особистості. Наголосимо, що власне процес навчання дорослих спирається на положення андрагогіки (грец. «aner» («andros»)) і «agein» («agon»): «andros» – доросла людина та «andros» – вести). За Л.Лук'яною, з урахуванням етимологічного походження термін означає «вести дорослу людину»¹.

В умовах реформування освіти України великого значення набуває питання професійної компетентності та майстерності працівників методичних служб. Це пов'язано, насамперед, зі зміною структури та змісту загальної середньої освіти, необхідністю підняття її до рівня світових стандартів, потребами сучасної педагогічної практики. Саме методичні працівники організовують роботу з педагогічними кадрами, є власне «вчителями дорослих» (за термінологією К.Роджерса – фасилітаторами). Вони мають бути обізнаними щодо реального стану професійного зростання педагогічних працівників, бачити перспективи розвитку системи освіти в Україні в цілому та післядипломної зокрема.

У системі післядипломної освіти процес навчання методистів Р(М)МК функціонує в умовах спеціально організованої діяльності за заданими метою і програмами. Основною метою підвищення кваліфікації методистів районних

¹ Лук'янова Л. Андрагогіка / Л.Лук'янова // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г.Кременя, Ю.В.Ковбасюка; [упоряд.: Н.Г.Протасова, Ю.О.Молчанова, Т.В.Куренна; ред. рада: В.Г.Кремень, Ю.В.Ковбасюк, Н.Г.Протасова та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основи, 2014. – С. 26.

(міських) методичних кабінетів є оновлення та вдосконалення знань, умінь і навичок методичного працівника, щодо успішного розв'язання завдань з професійного розвитку педагогічних працівників, а також корекція його практичного досвіду. Зміст їх професійної підготовки зумовлений тенденціями розвитку сучасної освіти, системи післядипломної педагогічної освіти та визначеними вимогами професійно-кваліфікаційної характеристики.

Наведемо принципи побудови моделі системи підвищення кваліфікації методистів Р(М)МК (за Л.Набокою)²:

– усвідомленої перспективи (визначає ставлення методиста до прийняття та усвідомлення комплексної мети підвищення кваліфікації як особистісно значущої);

– рефлексивної креативності (передбачає організацію навчання на курсах підвищення кваліфікації на основі індивідуально-творчого підходу до засвоєння знань з використанням інноваційних освітніх технологій);

– варіативності (вимагає створення програмного та навчально-методичного забезпечення системи підвищення кваліфікації у залежності від рівня підготовленості методичних працівників та їхнього права на свободу вибору змісту, форм і термінів навчання);

– опертя на досвід (реалізує андрагогічну ідею використання досвіду слухачів курсів як одного з джерел навчання, системи індивідуального консультування у залежності від пізнавальних інтересів та індивідуальних особливостей того, хто навчається).

Обґрунтуємо андрагогічні засади організації навчання в процесі підвищення кваліфікації методистів Р(М)МК. Як зазначає О.Баніт «суть поняття «засади» полягає у визначенні загальних підходів, принципів, чинників, які є базовими для дослідження певної проблеми»³. Андрагогічними

² Набока Л.Я. Професійний розвиток особистості методиста: концептуальний підхід / Л.Я.Набока //Професійний розвиток педагогічних працівників: практична андрагогіка: Науково-методичний посібник /За заг. ред. Пуцова В.І., Набоки Л.Я. – К.: Видавничий дім «Букрек». – 2007. – С.31 – 54.

³ Баніт О. Андрагогічні засади професійної підготовки персоналу в організаціях, які самостійно навчаються [Електронний ресурс]: – Режим доступу:

засадами організації навчання в процесі підвищення кваліфікації методистів Р(М)МК вважаємо дотримання андрагогічного підходу до навчання, готовність методичних працівників до самоосвіти, наявність професійної мотивації, бажання професійної самореалізації.

Андрагогічний підхід (за В.Буренко) – «спрямовуючий процес стимулювання, виховання, навчання й удосконалення дорослої людини під час професійної підготовки та перепідготовки, який інтегрує надбання індивідуального, творчого, особистісно зорієнтованого підходів»⁴. Особливості андрагогічного підходу в процесі підвищення кваліфікації методичних працівників полягають у тому, що методисту належить провідна роль у процесі навчання; він неминуче спирається на власний життєвий та професійний досвід, що є одним із важливих джерел навчання як його самого, так і його колег; розраховує на невідкладне застосування здобутих знань, умінь і навичок.

Самоосвіта – найважливіший вид діяльності методиста Р(М)МК. Відомо, що самоосвіта дорослих залежить від багатьох факторів, а саме: від досягнутого рівня освіти, ступеня оволодіння професією і професійною майстерністю, основ професіоналізму, прояву пізнавальних і професійних інтересів. Методичним працівникам треба постійно оновлювати свій «багаж» знань і вмінь, щоб не опинитися осторонь інноваційних процесів, які відбуваються в сучасній освіті. Самоосвіта має бути спрямована на підвищення рівня професійної компетентності та майстерності, розвиток професійно значущих якостей відповідно до вимог часу та власної програми розвитку.

Професійна мотивація реалізується через можливість безперервного консультування, постійного та своєчасного оновлення інформаційного забезпечення професійної діяльності, а також можливості професійної самореалізації.

http://lib.iitta.gov.ua/4866/1/Баніт_Аандраг._засади_проф._підгот._персоналу_2013.pdf_2013.pdf – 27.01.15. – Загол. з екрану. – Мова укр.

⁴ Буренко В.М. Андрагогічний підхід до професійної перепідготовки вчителя гуманітарного профілю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 „Теорія та методика професійної освіти” /В.М.Буренко. – К.: ЦППО, 2005. – С. 8.

Отже, професіоналізм методистів Р(М)МК є однією з передумов успішної професійної діяльності вчителів: працівники методичної служби організують міжкурсове підвищення кваліфікації педагогів, здійснюють науково-методичне забезпечення навчально-виховного процесу, впроваджують сучасний зміст освіти у шкільну практику, допомагають педагогу у його особистісному розвитку та професійному зростанні.

Анотація. У публікації обґрунтовано андрагогічні засади організації навчання в процесі підвищення кваліфікації методистів районних (міських) методичних кабінетів. Розглянуто принципи побудови моделі системи підвищення кваліфікації методистів Р(М)МК.

Ключові слова: освіта протягом усього життя, освіта дорослих, андрагогічний підхід, андрагогічні засади, підвищення кваліфікації.

Summary. The andragogical principles of organization of learning by training of employees of methodological service are found in this article. The principles of model systems of training of employees of methodological service are considering too.

Key words: lifelong learning, adult education, andragogical approach, andragogical principles, training.